LITOSTROJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TITOVIH ZAVODOV LITOSTROJ

V KNJIŽNICA PREŠERNOVA

BRALCEM!

TO POT SMO TISKALI NAŠ LIST LE NA ŠTIRIH STRANEH, KER SMO IZDALI V AVGUSTU IN SEPTEMBRU 2 POSEBNI PRILOGI. BRALCE PROSIMO, DA TO Z RAZUMEVANJEM UPOŠTEVAJO. NASLEDNJA ŠTEVILKA BO IZŠLA V OBIČAJNEM OBSEGU.

LETO II. LJUBLJANA, OKTOBRA 1961 ŠTEVILKA 10

SIMPOZIJ
o vodnih turbinah

V dneh od 9. do 12. oktobra tega leta je naše podjetje organiziralo prvi posvet o vodnih turbinah, na katerega je povabilo predvsem uporabnike naših turbin in druge opreme za hidroelektrarne, hkrati pa tudi ustanove, zavode in laboratorije oziroma inštitute, ki jih turbinska problematika pri nas prav tako zanima, bodisi s teoretične ali praktične plati. Vseh zunanjih udeležencev je bilo 67 iz 19 hidroelektrarn oziroma ustanov, iz Litostroja pa se je simpozija udeleževalo kakih 20 projektantov, konstruktorjev, komercialistov in drugih.

Pokroviteljstvo nad simpozijem je prevzel podpredsednik Zvezne ljudske skupščine tov. *Franc Leskošek-Luka,* ki pa se posveta, žal, osebno ni mogel udeležiti zaradi zdravljenja. Udeleženci posveta so mu poslali prisrčno brzojavko.

Dne 9. oktobra dopoldne so se vsi udeleženci posveta najprej sestali v upravnih prostorih našega podjetja, kjer jih je pozdravil generalni direktor *Ivan Kogovšek.* Nato so si vsi gostje ogledali v spremstvu naših tovarišev posamezne obrate v tovarni, kjer so se seveda še posebej zanimali za proizvode proizvodne enote hidravličnih strojev. Po ogledu tovarne so vsi skupaj odšli na kosilo v hotel »Bellevue«.

Delovni del posveta o vodnih turbinah se je začel 9. oktobra ob 15. uri. Zbrane goste je najprej pozdravil predsednik delavskega sveta *Milan Vidmar,* nakar je bilo izvoljeno delovno predsedstvo, v katerem so bili: generalni direktor Litostroja Ivan Kogovšek, komercialni direktor inž. Ivone Birsa, tehnični direktor inž. Vinko Čižman, šef PE HS inž. Kosta Da Damos, zastopnik Energoinvesta iz Sarajeva inž. Ines Hercegovac, šef komercialist inž. Nestor Marn, prof. inž. Albert Struna, šef projektant Leopold Šolc, šef PPB Vekoslav Urbančič, zastopnik Zajednice Elektroprivrednih preduzeća LR Srbije inž. Kamenko Vasić in sekretar tovarniškega komiteja ZKS Stane Vogelnik.

Po uvodnih besedah tehničnega direktorja Litostroja inž. *Vinka Čižmana* je v daljšem referatu osvetlil z vseh plati vso našo dosedanjo turbinsko proizvodnjo šef projektant *Leopold Šolc,* v čigar izvajanjih so bili podrobno nakazani vsi problemi, ki so jih dosedanje izkušnje Litostroja in uporabnikov njegove turbinske opreme postavile v teh letih v ospredje, pa najsi so bile pozitivne ali negativne. Za njim je prof. *Albert Struna* podal še ustni povzetek vseh poslanih referatov, in sicer referata inž. Seebacherja (ELES, Ljubljana) o avtomatskih regulatorjih, inž. Raspolića iz Dravograda o regi pri Kaplanovi turbini, inž. Miličevića o izkušnjah v HE Jablanici, inž. Kelharja o modelnih preizkusih pri vodnih turbinah in inž. *Dolgana* o laboratorijskem delu. Simpozij je po tem povzetku sklenil, da bodo posamezni referenti podali k svojim referatom še nekaj ustnih pojasnil med razpravo.

Kot prvi je še isti večer spregovoril o modelnih preizkusih pri vodnih turbinah inž. Kelhar in svoja izvajanja dopolnil s skioptičnimi slikami. Dne 10. oktobra zjutraj pa sta o avtomatskih regulatorjih spregovorila najprej inž. *Seebacher* in inž. *Gros,* nakar se je ločeno po predloženi tematiki začela obsežna diskusija, v kateri je sodelovalo že prvi dan (dopoldne in popoldne) 31, naslednjega dne dopoldne pa še 11 diskutantov, tako da se je za govorniškim odrom zvrstilo kar 42 govornikov, ki so zelo stvarno prikazovali posamezne probleme, jih osvetljevali z izkušnjami ali teoretično utemeljevali. Tako so udeleženci simpozija tudi s svojimi izvajanji prispevali k vsebinsko bogatemu posvetu, ki je bil ves čas na izredni višini.

Na zaključnem sestanku dne 11. oktobra ob 17. uri je prof. inž. Albert Struna prečital še »Ugotovitve in sklepe simpozija«, ki jih je sestavila posebna komisija (profesor inž. Albert Struna, Leopold Šolc in inž. Pečornik). Po prečitanju sklepov se je oglasil k besedi še generalni direktor Litostroja *Ivan Kogovšek,* ki se je vsem udeležencem toplo zahvalil za njihovo udeležbo in njihov prispevek k uspehu posveta. V imenu gostov se je prireditelju posveta zahvalil inž. Jovanović iz HE Bajine Bašte, ki je hkrati izrazil željo, da bi Litostroj še sklical takšne posvete.

Del gostov si je v četrtek 12. oktobra ogledal še nekatere dravske hidroelektrarne (HE Vuzenico, HE Vuhred in HE Ožbalt v gradnji), kjer so jih povsod ljubeznivo sprejeli in v HE Vuhred tudi pogostili. Po kosilu v hotelu »Orel« v Mariboru so se udeleženci izleta povzpeli z vzpenjačo še na Pohorje, od koder so se z najlepšimi vtisi vrnili spet na svoja delovna mesta.

Ker je bil na simpoziju sprejet sklep, da se vsi referati z diskusijo vred objavijo v posebni brošuri, se na tem mestu ne bomo spuščali v podrobnejšo obravnavo posameznih izvajanj. Omejujemo se za sedaj samo na objavo ugotovitev in sklepov tega prvega posveta o vodnih turbinah pri nas.

Udeleženci simpozija med delom

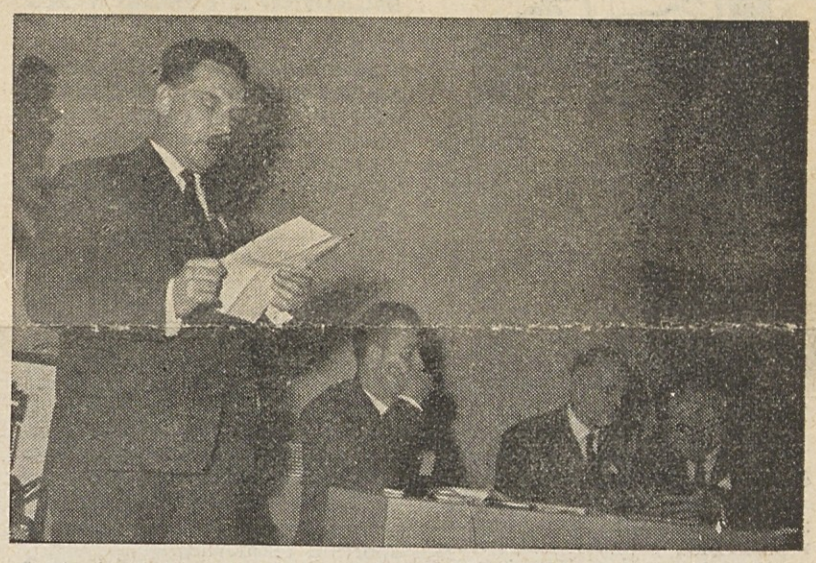

Tehnični direktor inženir Vinko Čižman med pozdravnim govorom

Ugotovitve in sklepi posveta

Velik delež k napredku elektrifikacije, industrializacije in gospodarskega razvoja pri nas je prispevala gradnja vodnih turbin in opreme za hidroelektrarne domače proizvodnje, ki so jo prevzeli Titovi zavodi Litostroj v Ljubljani v času, ko ni bilo mogoče izrabljati niti tujih niti domačih izkušenj.

Ker izkoriščanje vodnih sil nikjer v svetu ni v zatonu, marveč napreduje zaradi nezmanjšane pomembnosti po znanstvenih, predvsem pa tehnoloških vidikih, mora Litostroj spričo rastočih potreb v našem električnem gospodarstvu z vso odgovornostjo prevzeti skrb in povečati pozornost za razvoj te stroke.

Naš gospodarski razvoj narekuje najožjo povezavo med proizvajalci, prakso in znanstvenim delom najviše kvalificiranega kadra, ki mora osnovno znanje zajemati iz znanstveno raziskovalnega dela, in to pri Litostroju samo v tovarniškem turbinskem laboratoriju.

Te smernice so utemeljene z ugotovitvami, da so vse doslej izdelane turbine in sestavni deli sicer ustrezali namenu in večinoma tudi izpolnjevali zahteve, vendar pa ne brez pomanjkljivosti, ki jih je upravičeno prištevati med razumljive težave v razvoju vsake industrije.

Podrobna diskusija o pomanjkljivostih in motnjah je v skoraj vseh primerih pokazala, da so lete bile možne, ker jih je zahteval razvoj in da so se ob sodelovanju hidroelektrarn in Litostroja postopoma popravljale in odstranile. Pri tem je uspela tudi marsikatera izvirna rešitev, ki je ni bilo mogoče povzeti po nikakih tujih vzorih.

Pač pa je ugotovljeno tudi pomanjkljivo evidentiranje motenj in okvar, da bi preprečilo ponavljanje enakih, hkrati pa naj bi našli najprimernejše rešitve zanje.

Zato bo Litostroj v svojem okviru ustanovil delovno skupino za zadevno evidenco, ureditev teh vprašanj in skrb za skrajšanje rokov.

Litostroj bo nekatera še ne povsem rešena vprašanja povzel iz gradiva o simpoziju, jih razvrstil po značaju in prioriteti. Ker pa je razen dosedanjih ugotovitev potrebna v vsakem primeru še posebna proučitev in ker so turbinski agregati individualni stroji, bo morala priskočiti na pomoč še študijska skupina, na primer v vprašanju pogona pomožnih črpalk, dovajanja zraka v sesalno cev, umestnosti zračnih ventilov itd.

Posebno skrb bo treba posvetiti tudi izbiri materiala in termični obdelavi. Glede vsega tega ni bila pomanjkljiva samo povezava med hidroelektrarnami in Litostrojem, marveč tudi povezava med hidroelektrarnami samimi ter z vsemi raziskovalnimi in znanstvenimi inštituti, ki so svoje preiskave, meritve in dognanja hranili samo za ozek krog ali pa jih hranijo še danes.

Za zbiranje vseh izkušenj o projektiranju hidroelektrarn v državnem merilu, o gradnji, montaži in pogonu bi moral prevzeti iniciativo JUGEL, pripravljati pismeno dokumentacijo in jo sproti izročati vsem prizadetim. Razen tega so za JUGEL predlagane tele naloge:

- **poenotena — čeprav okvirna — priporočila za prevzem vodnih turbin in opreme pri proizvajalcu;**
- **predpisi za vzdrževanje turbin in opreme v skladu s sedanjimi zahtevami;**
- **vsklajevanje terminologije v turbinski stroki, zlasti glede regulacije in avtomatizacije (pri čemer se je mogoče osloniti na že obstoječe terminološke komisije);**
- **priporočila za sklepanje pogodb za nabavo turbinske opreme, ki naj bi bila unificirana za vse jugoslovanske elektrarne;**

Glede turbinskih remontov bi se preko JUGEL, ki vsklajuje remonte samo z energetskega vidika, lahko upošteval tudi proizvajalec opreme, ki mora dati na razpolago strokovno osebje in orodje; to tembolj, ker bi moral prozvajalec opreme skrbeti tudi za to, da bi na posamezne objekte pošiljal vselej isto strokovno osebje, ki je z vso problematiko dodobra seznanjeno.

Izražena je bila želja, da bi se podoben simpozij priredil v razdobju enega do dveh let. Že med tem pa naj bi med Litostrojem in vsemi uporabniki njegove opreme ohranili najožje stike in skrbeli za izmenjavo mnenj in vse dokumentacije v skupno korist. Najprimernejši posrednik za vse to je lahko tudi časopis »Litostroj«.

Ob tem simpoziju je kolektiv Litostroja pokazal svojo pripravljenost za reševanje med simpozijem nakazanih, kakor tudi bodočih, morda še zahtevnejših nalog, da bi s skupnimi prizadevanji dosegli sodobno raven turbinske proizvodnje in splošni nadaljnji napredek našega socialističnega gospodarstva.

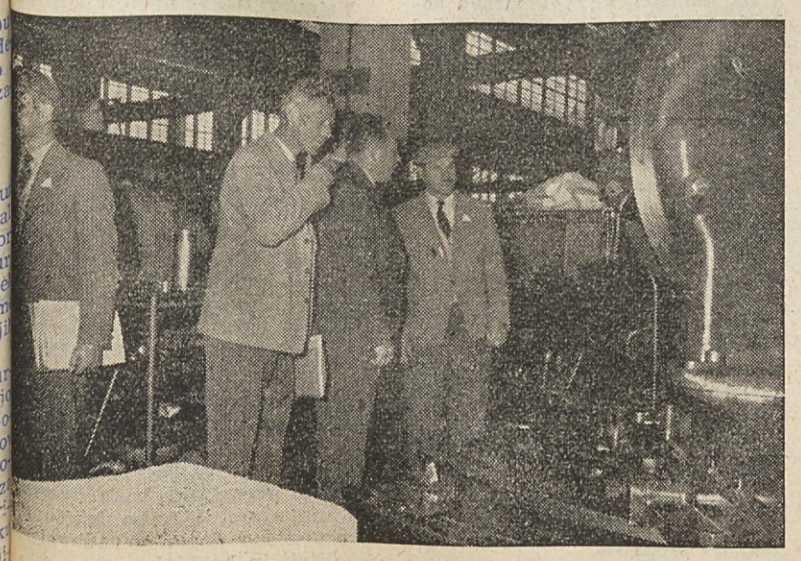

Udeleženci simpozija so si ogledali tudi tovarno

MLADINO JE TREBA UČITI, NE SAMO KRITIZIRATI

V nedeljo, dne 8. oktobra, je bila v mali kino dvorani Litostroja redna letna mladinska konferenca, ki so se je udeležili razen predstavnikov posameznih mladinskih aktivov tudi predstavnik CK LMS tov. Marinšek, predstavnik Občinskega komiteja LMS tov. Lakner in predstavniki mladinske organizacije iz železarne Ravne, železarne Jesenice, iz Tomosa, Rade Končarja, PTT, železarne Štore, Uljanika iz Pule, Iskre in drugi.

Poročilo je prebral dotedanji predsednik mladinske organizacije Janez Presel. Že uvodoma je govoril o odnosu med delavskim samoupravljanjem in mladino. Med drugim je povedal, da je bilo na zadnjih volitvah v centralni delavski svet izvoljenih 7 mladincev, v obratne delavske svete pa 23. Naglasil je, da pri tem ne gre za nobeno zastopstvo mladine v organih upravljanja, pač pa za žive in delavne ljudi. Če pa ti niso pokazali dovolj aktivnosti, je kriv prav toliko DS in ODS kot mladinska organizacija. Starejši člani DS pač ne morejo zahtevati

od mladine, da bi brez pomoči starejših postala kar nenadoma zrela, da bi enakopravno z njimi razpravljala o zamotanih gospodarskih zadevah in da bi imela take izkušnje, kakršne imajo oni. Ko člani DS, komunisti in drugi kritizirajo mladino, najbrž ne pomislijo na to, da so nekoč, pa tudi danes, delali napake, ki so družbo stale ne samo denar, ampak tudi politični in moralni prestiž.

Seveda tudi mladinska organizacija mnogih nalog — zaradi različnih vzrokov, od katerih je rešitev nekaterih izven njenih moči — ni izvršila. Ena takih doslej precej zanemarjenih nalog je politično-ideološko delo med mladino. V prihodnje bo potrebno poiskati take oblike, da bodo mladino pritegnile in da bodo v duhu današnjega časa.

Dasiravno so bile izrečene mnoge kritične besede na račun dela kluba mladih proizvajalcev, moramo kljub temu ugotoviti, da njegovo delo v preteklem obdobju le ni bilo tako zelo brezuspešno. Na konferenci so si postavili glede KMP nove velike perspektivne naloge. Take naloge imajo tudi glede ureditve organizacijskih vprašanj. Najprej nameravajo utrditi posamezne mladinske aktive, zadolžiti s funkcijami mlade komuniste, obuditi k življenju posamezne komisije in se še tesneje povezati s političnimi organizacijami in športnim društvom.

Tudi v prihodnje bo ostala naloga mladinske organizacije, da izvaja različne akcije, da priteguje mladince v delovne brigade, da bo tesno povezana z domsko skupnostjo industrijske šole, da bo povezana z referatom HTV in bo poskušala vplivati na preprečevanje nesreč med mladino. Ob koncu svojega referata je tov. *Presel* naglasil, da bo treba posvečati večjo skrb tudi naši kulturnoprosvetni dejavnosti.

V razpravi se je prvi oglasil **Ivo Sabol**, ki je rekel, da je treba pridobiti za delo v mladinski organizaciji do sedaj neaktivno mladino, kjer je treba še posebno skrb posvetiti tudi mladinkam in klubu mladih proizvajalcev, ki naj prilagodi svoje delo potrebam današnje mladine.

Štefan Jurak je ugotovil, da je KMP eden izmed močnih temeljev za uspešno uveljavljanje mladine v proizvodnih zadevah. Apeliral je na mladince, naj se po vseh svojih močeh bore za zmanjševanje izmeta. Ovrgel je kritike, češ da mladina preveč teoretizira. Rekel je, naj starejši dajo mladini več konkretnih nalog.

Čazim Gazić je govoril o škodljivih pojavih, ki nastajajo celo med tistimi mladimi komunisti, ki so končali politične šole.

Predstavnik železarne Ravne je povedal našim mladincem nekaj izkušenj iz dela njihovega KMP, ki naj bi jih presadili tudi na naša tla. Tako imajo na primer v okviru mladinskega aktiva skupino za HTV, za zmanjševanje izmeta, za ekskurzije in za sestavljanje programa mladinske organizacije.

Peter Likar je govoril o zadovoljivem sodelovanju mladine z uredništvom časopisa Litostroj in povabil mladinsko organizacijo, naj prevzame del bremena tovarniške akcije za večjo produktivnost, ustvarjenje monolitnosti podjetja, zmanjševanje izmeta in podobno. Predlagal je tudi, naj bi mladina organizirala z domačimi kadri nekakšno oddajo »Pokaži, kaj znaš«.

Stane Vogelnik je naglasil, da je osnovna naloga mladine, da se vključuje v delo samoupravnih organov in vzgojo mladih kadrov. Rekel je, da daje mladina premalo predlogov za sprejemanje v Zvezo komunistov. Kritiziral je osnovne organizacije Zveze komunistov, ki imajo premalo stika z mladinsko organizacijo. Predlagal je mladincem, naj prevzamejo iniciativo pri planinskem društvu in pri notranji propagandni akciji.

Tov. **Črne** je poročal o uspešnem delu industrijske šole, pri čemer ga je podprl tudi *Roman Oberč*.

O pomenu športne organizacije je govoril **Bojan Štine.**

Ob koncu se je prijavil k razpravi tudi predstavnik CK LMS **Janez Marinšek,** ki je med drugim rekel, naj bo vsa pozornost mladine Litostroja usmerjena na predvideni kongres LMS, ki bo januarja 1962 v Kranju. Govoril je o pomenu dela mladinske organizacije glede družbene prehrane, izobraževanja in o nalogah kluba mladih proizvajalcev.

Izvolili so tudi nov mladinski komite, katerega predsednik je **Pavle Sajevic,** podpredsednik **Bojan Štine,** sekretar pa **Štefan Jurak.** O sklepih konference mladinske organizacije bomo poročali v naslednji številki našega lista.

KINO »ODMOR«

Prve dni oktobra smo pod vodstvom propagandnega oddelka pričeli dvakrat tedensko (sobota, ponedeljek) na hodnikih materialnega biroja vrteti med odmorom kratkometražne filme. Ko smo se odločali za predvajanje filmov smo mislili na to, da se vsaj del delavcev med odmorom zabava in sprosti, nato pa osvežen prične znova delati. To nam je v precejšnji meri tudi uspelo.

Zdaj gleda filme povprečno 250 ljudi, zlasti iz pločevinarne, obdelovalnice, livarne jeklene litine, materialnega biroja in od drugod. Žal je »kino dvorana« od ostalih obratov preveč oddaljena, da bi lahko prišli do nje, ne da bi zamudili pričetek predstave. Doslej smo vrteli v glavnem tehnične in športne filme, kmalu pa program popestrili tudi z barvnimi risankami, zabavnimi in poučnimi vzgojnimi filmi. Razen tega bomo verjetno pričeli vrteti na drugem kinoprojektorju tudi poučne filme za posebne kategorije delavcev.

Sem in tja po mladinskih aktivih

Septembra so bile letne konference mladinskih obratnih aktivov, kjer so mladinci poročali o svojem delu, ki pa ni bilo povsod zadovoljivo. Novoizvoljenim organom so postavili zahtevnejše naloge, da bi delali bolje in uspešneje.

ZAINTERESIRATI MLADINO ZA DELO V MO IN KMP

Delo mladinskega aktiva livarne jeklene litine, predvsem v prvi polovici letošnjega leta, ni bilo zadovoljivo. Za to je kriv sekretar, ki je samovoljno in brez pravočasne napovedi zapustil aktiv. S svojo malomarnostjo do aktiva je slabo vplival na mladince, tako da je bila pot novega sekretariata precej otežkočena. Uspešno delo v drugi polovici polletja, povezava z vodstvom obrata in ZK, je omogočila novemu vodstvu reševanje novih nalog. Mladinci so imeli redne sestanke, na katerih so pokazali voljo za delo in se posvetovali o nejasnih vprašanjih s člani drugih organizacij. Aktiv je organiziral izlet v Koper in Opatijo, udeležili so se delovnih akcij in različnih športnih tekmovanj.

Kljub težavam, ki jih je imel aktiv, je bilo njihovo delo dokaj uspešno. Mladino je potrebno zainteresirati za delo, vključiti jih v KMP in organizirati vzgojne izlete ter skrbeti za sodelovanje in zbližanje mladine.

SKUPNO SODELOVANJE PRI DELU

Mladinci livarne sive litine so imeli v preteklem letu nekatere težave, ki so jih reševali skupno s TK LMS. Zaradi obiskovanja šol in tečajev nekateri mladinci niso vestno opravljali svoje dolžnosti, kar je odraz pri delu aktiva. Aktiv je organiziral izlet v Opatijo in Koper, mladinci so se udeležili pohoda »Ob žici okupirane Ljubljane«, sodelovali so na delovni akciji in vključeni so v športno društvo Litostroj. V klub MP niso mogli pridobiti več članov. Kaže se potreba po medsebojnem sodelovanju.

VEČ ČASA ZA ORGANIZACIJSKO DELO

V aktivu Modelne mizarne je precej mladincev zapustilo aktiv zaradi starosti. Ti so mlade obremenili z delom, čeprav so nekateri organizacijsko še neizkušeni. Razen tega so mladinci tega aktiva precej zaposleni v proizvodnji in s šolanjem, ob tem pa imajo tudi precej vozačev. To so zares tehtni razlogi, ki pa ne morejo povsem opravičiti dejstva, da ne delajo v organizaciji bolje.

SESTANKI AKTIVA NAJ BODO V PROSTEM ČASU

Vodstvo orodjarne je predlagalo, naj bodo mladinski sestanki popoldne; takrat naj bi v sodelovanju z vodstvom reševali tekoče težave. Na šestih proizvodnih konferencah so se mladinci seznanili s proizvodnjo in delovno disciplino, kar je pozitivno vplivalo na delo aktiva. Mladinci so sodelovali na prostovoljnih delovnih akcijah in na raznih športnih tekmovanjih.

POVEČATI SODELOVANJE

Delo organizacije MO Hidravličnih strojev doslej ni bilo zadovoljivo zaradi slabega sodelovanja mladincev iz delavnice in konstrukcije. To je bil tudi vzrok, da je prišlo na letni konferenci do trenja, zaradi katerega so se mislili celo oddvojiti. V razpravi so med drugim naglasili, da je potrebno mladince, kateri so vstopili v proizvodnjo iz IŠ Litostroj, seznaniti z delom v obratu in MO. Vodstvo mladinskega aktiva ima težave z izrednimi dijaki, ki delajo v izmenah. O najboljši rešitvi tega vprašanja se bodo pogovorili z vodstvom obrata. MO ima napačno stališče, če dovoli, da za sprejem v ZK predlagajo mladince predpostvaljeni iz obrata. V ZK bi moral predlagati mladinski aktiv, saj le ta pozna delo in doslednost izbranega mladinca. Za politično delo je med mladinci premajhno zanimanje. Mladinci si želijo več izletov, ki naj bi bili vir zbližanja.

Livarjem 30 let službe in 7-urni delavnik

Strokovno posvetovanje livarjev Jugoslavije, ki je bilo organizirano v Beogradu v dneh 18. do 22. septembra, je obravnavalo razen znanstveno-raziskovalnih in čisto terminoloških tem predvsem aktualne življenjske probleme naših livarskih delavcev, zdravstvene pogoje dela v naših livarskih obratih in s tem povezane higiensko-tehnične ukrepe za preventivno zaščito zdravja ljudi na teh delovnih mestih.

Medicinske preiskave v beograjskih livarnah so namreč pokazale, da ima več kot 50 % delavcev na pljučih pnevmokoniotične spremembe zaradi previsokega odstotka prahu v zraku in da pride do teh sprememb po razmeroma kratkem času dela v livarnah. Preiskava je ugotovila to celo pri delavcih, ki so v livarni zaposleni manj kot 5 let.

Prav tako je bilo ugotovljeno, da ima skoraj 50 % livarskih delavcev v navedenih livarnah kronične infekcije dihalnih kanalov, to je: kronični bronhitis, pri čemer je večina delavcev mlajša od 30 let. V 75 % primerih je bronhitis kombiniran z emfizemom, često pa tudi s pnevmokoniozo.

Zaradi takih poškodb dihalnih površin pljuč pride do zmanjšane delovne sposobnosti in storilnosti delavcev in do večje izpostavljenosti raznim težjim pljučnim obolenjem. Statistike tudi kažejo, da je odstotek želodčnih obolenj v livarnah večji kot v drugih obratih omenjenih podjetij. Odstotek invalidov livarjev je v vseh starostnih grupah večji kot skupni odstotek invalidov v vseh ostalih obratih. Zlasti je karakteristično dejstvo, da je nasprotno od drugih poklicev le neznaten odstotek invalidov livarjev, obolelih zaradi fizičnih poškodb.

»Revmatizem«, o katerem livarji često tožijo, često ni revmatizem, ampak je bolezen, ki je nastala zaradi posledic mehanskih poškodb sklepov, zaradi uporabe pnevmatskega orodja, kot je to primer tudi pri rudarjih in nekaterih drugih poklicih. Glede na vrsto obolenj, ki so jim livarski delavci izpostavljeni in glede na podobnost delovnih pogojev lahko livarje primerjamo z rudarji, pri čemer je upoštevati še delo pri povišanih temperaturah. To je tudi eden osnovnih sklepov kongresa, ki bo predložen v pretres zakonodajnim organom. Na osnovi gornjih dejstev je komisija za pokojninska vprašanja predložila kongresu, naj postavi zahtevo, da se ob uvajanju skrajšanega delovnega časa za livarske delavce med prvimi določi 7-urni delavnik.

Pokojninska delovna doba naj se za livarje skrajša na 30 let, kar je v skladu s prakso v mnogih drugih državah. Na splošno se ugotavlja, kot je pokazala razprava, da obstaja pogosto zapostavljanje livarskega poklica zlasti v podjetjih, kjer je livarna le ena izmed dejavnosti in da je stimulacija livarjev premajhna. Posledica je pomanjkanje in beg kadrov, nizka storilnost v livarnah in podobno.

V državnem merilu je treba izdelati in uveljaviti nomenklaturo delovnih mest, n. pr. za jedrarje, modelne mizarje in podobno, in vse te poklice vključiti v seznam kovinarskih delavcev Jugoslavije.

Za industrijske kovinarske šole je treba izdelati enoten učni program in izdati enotne učbenike, za kar se zadolži Zveza društev livarjev Jugoslavije. Zaradi velikega pomanjkanja srednjega in visokega strokovnega kadra naj se pri tehniških srednjih šolah ustanovijo po zagrebškem vzorcu posebni oddelki za livarsko stroko.

S štipendiranjem naj se omogoči (ob skrajšanju obveznega delavnika) čim večjemu številu livarjev nadaljnje izobraževanje. Komisija za higieno in zaščito dela je predlagala, da se izboljša nemogoče stanje v naših livarnah, ki je skoraj enako kot pred 50 leti, s kaptivacijo prahu in plinov na mestu nastanka (z odsesavanjem), namesto s stropno ventilacijo, ki je nezadostna. Za to je treba v prvi vrsti dobiti finančna sredstva.

Osebna zaščitna sredstva naj se uporabljajo dosledno, morajo biti bolj praktična, kvalitetnejša in jih je treba kontrolirati. Ugotavljamo namreč, da so često prav ta sredstva vzrok obolenj (n. pr.: azbestne obleke, zaščitne gumijaste rokavice) in jih torej ne gre slepo forsirati.

Komisija za napredek organizacije dela, produktivnost in sistematizacijo livarn pa je predlagala:

Čim ožjo specializacijo livarske proizvodnje po asortimentu in po težinskih grupah.

Izdelavo operativnih dolgoročnih proizvodnih programov, brez katerih povečanje storilnosti v livarnah ni možno.

Vsem livarnam zagotoviti najnujnejša osnovna sredstva, v prvi vrsti stroje za pripravo livarskega peska, ker je sicer delo s sintetičnimi peski nemogoče.

Mehanizacijo in modernizacijo obstoječih livarn.

Okrepitev in sistematično razvijanje tehnoloških izdelkov in izboljšanje oziroma poenostavljenje priprave dela.

Gradnjo novih livarn in rekonstrukcije naj bi obvezno obravnavala Zveza društev livarjev Jugoslavije kot posvetovalni organ, preden bi poslali elaborat v revizijo.

Ustanovi naj se inštitut oziroma ustanova za razvoj livarske proizvodnje, organizacijo livarn, uvajanje novih litin in tehnoloških postopkov ter za direktno pomoč posameznim livarnam na terenu samem.

Komisija za surovine in pomožne materiale ugotavlja, da je stanje surovin pri nas kritično. Problem strojne litine in koksa prednjačita, surovo železo je problem zaradi nizkega in visokega žvepla in mangana. V tem pogledu je treba izkoristiti domače surovinske baze ali pa uvažati.

Industrija in proizvodnja pomožnih materialov — peski, veziva, je močno napredovala, vendar še vedno niso izrabljene vse možnosti za boljše izkoriščanje domače surovinske baze. Pomožne materiale je treba izdelovati brezpogojno doma v zadovoljivi kvaliteti in količini.

Ing. ZVONE GORJUP

Litostrojčani na najvišji evropski gori

Po dveh uspešnih odpravah v tuje gore, v preteklih dveh letih, smo si alpinisti litostrojskega PD pridobili izkušnje v visokogorskem svetu. Iz našega srečanja z ledeniki Grossglocknerja v Avstriji in Marmolade, ki je najvišji vrh sončnih italijanskih Dolomitov in edini pokrit z večnim snegom, se je rodila odprava v Centralne Alpe z glavnim ciljem — Mont Blancom.

Skrbne priprave okoli opreme in hrane so bile za nami. Tudi vožnja z vlakom skozi severno Italijo in del Francije, ki je bila zaradi večkratnega prestopanja z obilno prtljago dokaj utrudljiva, je minila.

V Chamonix, svetovno znano turistično središče v francoskih Alpah, smo se pripeljali v krasnem sončnem vremenu. Bili smo utrujeni od vožnje in dveh skoraj neprespanih noči. Utrujenost pa se je na mah izgubila ob pogledu na alpske velikane, ki so blesteli okovani v led nad zeleno Chamoniško dolino. Ker Chamonix še ni bilo mesto našega začasnega bivališča, smo se odpeljali z zobato železnico dalje na Monteverso, ki leži 1918 metrov visoko. Na tem mestu je končna postaja zobate železnice, hotel, običajen prostor za taborjenje in izhodišče za ture na vse strani. Ko smo postavili šotore, smo šli po skromni večerji spat. Naslednjega dne smo se že zgodaj zjutraj odpravili na turo proti Mont Blancu. Kljub megli, iz katere je nekaj časa tudi deževalo in snežilo, je bil spodnji del poti kmalu za nami.

Prišli smo na ledenik Bossons in to takoj v pravi labirint ledeniških razpok. V megli, ki nam je bila zvest spremljevalec, so nam zelo prav prišli sledovi naših predhodnikov in smo se jih držali vse do koče Grands Molets. Koča, ki je bolj podobna hotelu, leži 30 metrov visoko na skali in je kot otok dviga iz ledenega prostranstva.

Ker nam še ni bilo znano, če je treba plačati pristojbino za vstop v njo, smo vstopili s prejšnjo previdnostjo. Cene so bile za naše žepe zelo visoke, zato smo se zadovoljili samo s čajem. Nismo se dolgo zadržavali v koči, kjer smo se čudili izredni čistoči.

Prišli smo visoko v svet ledu in snega. Zdelo se nam je, kot da bi se pred nami dvignili ogromni zastori. Tako so se nam nenadoma prikazali iz neposredne bližine vrhovi, vkovani v led in sneg.

Led drsi v obliki ledenikov s posameznih sedel in pobočij. Najlepši pogled na ledenike je tam, kjer se na strmih odstavkih lomijo debeli skladi ledu. Taka mesta pa predstavljajo tudi največjo nevarnost v primeru prehoda preko njih. Globoke razpoke z modrozelenimi odsevi rijejo med posameznimi barvami ledu.

Dvigali smo se vedno više, kmalu nad kočo smo prišli med prava ledena brezna, ki jih je možno preiti preko snežnih mostičkov dvomljive trdnosti. Tu je potrebna vrv, ker niso redki primeri, da se tak snežen most pod težo, in posebno pod vplivom toplega sonca, udre. V takem primeru samohodcu skoraj ni več rešitve. V višjih legah so ledeniške razpoke zahrbtnejše, ker so pokrite s snegom in zato nevidne.

Mi smo vsa taka mesta prešli brez nezgod. Zvečer smo prišli do zavetišča Vallot, ki leži na skalni čeri na grebenu Mont Blanca, 4362 metrov visoko. Že na grebenu nas je sprejel močan veter, ki tam gori neomejeno kraljuje. To smo občutili ves čas našega bivanja v tej višini.

Čeprav je zavetišče iz pločevine in seveda neoskrbovano, nudi dobro zavetje pred vetrom in snegom. Temperatura je bila v času našega obiska enako kot zunaj ves čas pod 0° C. Ponoči se je še bolj ohladilo, veter je divjal z nezmanjšano silo, pričelo je še snežiti, poleg tega pa se je spustila še gosta megla. Tako vreme je trajalo še ves naslednji dan in drugo noč. Ni nam kazalo drugega, kot ždeti v zavetišču, kar je bila za nas dobra aklimatizacija. Višino smo namreč že občutili z glavobolom in zmanjšanim apetitom, kar je trajalo vse do naslednjega dne do povratka na nižje predele.

Ko smo se naslednjega dne zbudili, je veter še vedno stresal naše pločevinasto domovanje. Za razliko od meteža prejšnji dan pa so nas kar oči zaščemele, ko smo pogledali skozi okno. V jutranjem soncu so blestele zaledenele in zasnežene strmine Mont Blanca. Vedeli smo, da je prišel naš čas. Hitro smo s preostalim bencinom skuhali čaj, da nas je malo pogrel, medtem smo se podali na pot. Ker vodi smer pristopa na vrh po grebenu, smo se morali zaradi vetra krepko opirati na cepine in dereze. Po dveurnem naporu od Valloja navzgor smo stopili na najvišji vrh Evrope, Mont Blanc (4870 metrov). Z vrha smo imeli čudovit razgled. Okrog nas so se dvigali ostri vrhovi, beli so se blesteli v soncu. Globoko spodaj pa je na eni strani ležala zelena Chamoniška dolina, na drugi, italijanski strani, pa dolina Veni. Gledali smo v tri dežele: Francijo, Italijo in Švico.

Po polurnem razgledovanju na Mont Blancu smo se odpravili z vrha po isti smeri kot smo prišli. Vračali smo se zadovoljni z uspehom in srečni, da sta bila naše prizadevanje in vztrajnost nagrajena s toliko doživetji.

Stroj, ki bo prihranil milijone

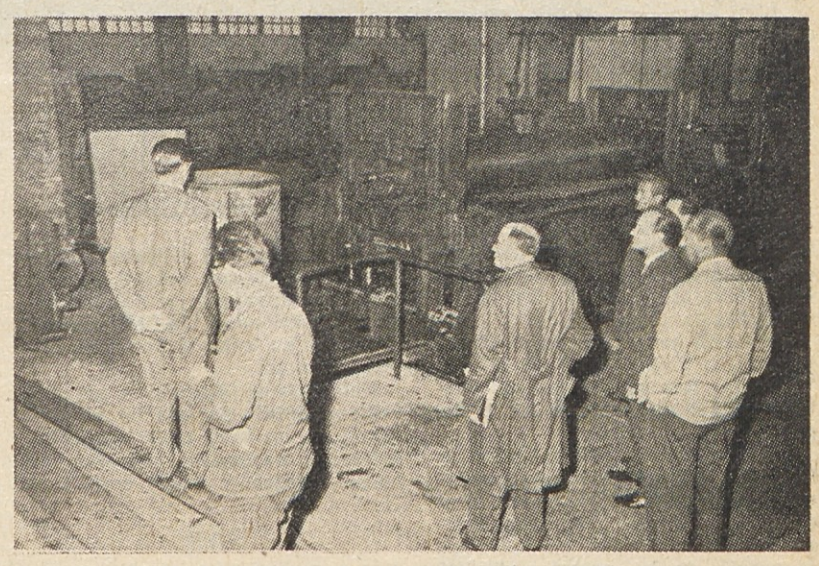

V soboto, 7. t. m., so imeli v pločevinarni slavnostno primopredajo uvijalnega stroja »Froriep«. Zaradi njegove izredne važnosti za pločevinarno, za podjetje pa zlasti zato, ker je bil stroj v celoti izdelan v našem podjetju, se je te slovesnosti med drugimi udeležil tudi glavni direktor, nekaj članov centralnega delavskega samoupravljanja in delavci, ki so največ sodelovali pri izdelavi.

Uvijalni stroj, katerega vrednost cenimo na približno 53 milijonov dinarjev, je izdelala proizvodna enota »Stroji in naprave«, spada pa med najmočnejše tovrstne stroje. Na njem je možno uvizati pri premeru 750 mm pločevine, debele 45 in dolge 3.000 mm, pri zvečanju premera na 2.000 mm in skrajšanju dolžine na 1.000 mm pa celo pločevine debele 70 mm. Iz teh nekaj podatkov o moči stroja je razvidno, da bo lahko pločevinarna izvrševala skoro vsa uvijanja za potrebe podjetja doma in da bo odslej v glavnem odpadlo vprašanje uvijanja v drugih podjetjih, kjer smo morali take usluge drago plačevati, razen tega pa smo često zamujali roke.

Proizvodni enoti SN čestitamo k delovnemu uspehu, proizvodni enoti PK pa želimo, da bi stroj s pridom uporabljala.

M. EINHAVER

Žive lutke

Prve dni novembra bo v veliki kino dvorani Litostroja gostoval svetovno znani lutkar Albecht Roser s svojo sodelavko Ino Von Vacano iz Zahodne Nemčije.

Gospod Roser nastopa kot solist s kabaretnim programom. Njegova predstava ni zaključena enota v obliki pravljice ali podobno kakor to poznamo iz Ljubljanskega lutkovnega gledališča. Njegov program je sestavljen iz različnih točk v obliki kabareta in je namenjen odrasli publiki, ker so nekatere točke otrokom nerazumljive. Kljub temu si lahko napasejo oči na lično izdelanih lutkah in po njihovih kretnjah. Program izbira sam, lutke pa je izdelal kipar diplomirani inženir Bross Fritz Herbert, nekaj pa tudi sam.

Vsaka lutka je umetniško in animacijsko popolnoma dognana, in je tako prepričljiva za vsakega gledalca, pa naj nastopa v pantomimi ali parodiji.

Naj omenimo še to, da je Roser s svojo sodelavko prejel na svetovnem festivalu v Bukarešti leta 1958 mednarodne žirije prvo nagrado in zlato odlikovanje kot najboljši lutkar na svetu.

Gost je trenutno na turneji v Grčiji. Priporočamo vsem Litostrojčanom, naj si ogledajo predstavo gosta iz Stuttgarta, saj bo predstava ostala verjetno vsakemu še dolgo v prijetnem spominu.

DOPISUJTE V »LITOSTROJ«

VILHAR V BEOGRADU

Vilharjevo razstavo, ki jo je imel od 18. do 22. septembra v Beogradu, je razen udeležencev II. kongresa livarjev in 2500 Beograjčanov obiskal tudi predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmanovič, članica Izvršnega sveta Pepca Kardelj, danski ambasador v Jugoslaviji M. G. I. Melchior, sekretar za informacije pri ZIS Bogdan Osolnik in predsednik Zveze društev livarjev Jugoslavije, profesor inž. Milan B. Pajevič. Razstava je v celoti uspela, kar dokazujejo tudi številne pohvalne izjave v knjigi vtisov. Na sliki: izrezki iz časopisov, ki so pisali o litostrojskem umetniku.

k

Novi red v ambulanti

Že dalj časa se vrste pogovori o ureditvi dela v Obratni ambulanti, predvsem v zvezi s preventivo, na kateri je vedno večji poudarek. Vsi, prav posebno pa zdravstveni delavci, se moramo zavedati, da se z obolenji produktivnost dela manjša, z invalidnostjo in smrtnostjo pa se človek kot proizvajalec popolnoma uniči. Bolezen in njene posledice je v podobni družbi ekonomsko škodljiv pojav, ki zmanjšuje uspeh v proizvodnji.

Prvi koraki so že narejeni, vendar pa še zdaleč ne tako, kot bi si želeli. Za tako uspešno akcijo je potrebno sodelovanje nas vseh. Delo v Obratni ambulanti se mora urediti tako, da bo kurative (zdravljenja) čim manj in vedno več preventive (preprečevanja).

Obratna ambulanta je pred kratkim uvedla poskusni urnik, po katerem so razporedili obiske bolnikov po posameznih obratih. Njen namen je, čimbolj skrajšati čas čakanja v čakalnici Obratne ambulante in obenem zagotoviti enakomeren pritok obolelih, s tem v zvezi pa tudi pridobitev na času za preventivno delo.

Kot sem že omenila, je za uspeh take akcije potrebno široko sodelovanje. Zato je prav, da čim več članov kolektiva pove o tem ambulanti svoje mišljenje.

Da bomo vsi seznanjeni, kako naj obiskujemo ambulanto v poskusnih mesecih in, da bi laže dajali svoje predloge, navajam tudi razporeditev dnevnega dela.

Vsak dan *od 7. do 8. ure* so pregledi bolnikov iz livarne jeklene in sive litine in modelne mizarne.

Od 8. do 9. ure za bolnike iz oskrbovalnih obratov, pločevinarne, kovačnice in materialnega biroja.

Od 9,20 do 10,20 pregledi bolnikov iz PE hidravličnih strojev in strojev in naprav.

Od 10,20 do 11. ure pregledi bolnikov iz splošnega sektorja, prodajno-projektivnega biroja, gospodarsko-računskega sektorja, tehnično-kontrolnega biroja, menze, industrijske šole.

Poleg tega pa Obratna ambulanta redno posluje tudi v popoldanskem času od 17. do 19. ure. V tem času so predvideni tudi pregledi učencev iz industrijske šole. Poudariti pa moram, da imajo izredni in nujni primeri, ne oziraje se na navedeno razporeditev, prednost ob vsakem času.

Uspeh tega poskusnega načrta je odvisen od nas vseh, od našega sodelovanja in naše discipline. Čim več bo razumevanja in sodelovanja, prej in laže bomo rešili marsikateri problem, ki se nam zdi sedaj skorajda nerešljiv.

Magda Kreft

Lesena babica

PROŠNJA BRALCEM

Uredništvo našega lista prosi vse tiste, ki so se v zadnjih tednih selili v nova stanovanja, naj nemudoma javijo spremembe svojih naslovov na telefon 458, ker sicer ne moremo odgovarjati za redno dostavo časopisa na dom.

NAJ BODO ZA VZGLED

Na zadnjem sestanku TK LMS so sklenili, da se bosta aktiva mladincev pločevinarne in materialnega biroja združila.

Mladinska letna konferenca obeh obratov je bila uspešna, saj lahko rečemo, da je njihovo delo za vzgled ostalim aktivom. Za doseženi uspeh je velikega pomena tesna povezava in uspešno sodelovanje z ostalimi organizacijami ter vodstvom obratov. Vsi mladi so člani MO, a dobri mladinci člani ZK, katere so vzgojili sami.

Na mladinskih sestankih so govorili o proizvodnem planu, vlogi mladih komunistov, delovni disciplini, organizaciji izletov in sodelovanju na delovnih akcijah. Na sestanku je govoril tudi šef EE Pločevinarne Martin Ainhaver, ki je pozdravil združitev aktivov, v imenu MB je govoril tov. Jeretina, ki je naglasil, da je mladini potrebna večja delovna aktivnost, v imenu sindikata pa je govoril tov. Černe, ki je pozval mladino, naj resneje rešuje svoje naloge.

Predsednik TK LMS tov. Presel je predlagal tesnejšo povezavo s centralnim odborom, kar bi omogočilo lažje reševanje vseh problemov, ki jih imajo.

PREMAJHNA AKTIVNOST ČLANOV ZK

Diesel talni transport šteje 54 mladincev, a od teh je 10 članov ZK. Delo v preteklem letu je bilo zadovoljivo, saj so mladinci redno prihajali na sestanke, sodelovali na delovnih akcijah, organizinali ekskurzije in izlete ter tesno sodelovali pri reševanju problemov s TK LMS, 3 mladinci so končali politično šolo in s svojim delom pomagali v aktivu.

ŠPORT

Gligorič: še vas bom obiskal

V četrtek, dne 5. t. meseca, je obiskal naše šahiste velemojster Svetozar Gligorić in odigral simultanko s tridesetimi Litostrojčani. Rezultat je bil 27 : 3 v korist Gligorića.

Od naših tovarišev sta matirala Gligorića: Jože Kačič in Vinko Tomažin. Remizirala pa sta Koblar in Jablan. Ostalih 26 je izgubilo svoje partije.

Pred začetkom simultanke je Gligorić zelo prijazno odgovarjal na postavljena vprašanja. Med drugim se je zelo pohvalno izrazil za Bruna Parma, za katerega je menil, da bo postal najboljši jugoslovanski šahist.

Temu prijetnemu dogodku za naše šahiste je prisostvovalo 200 prijateljev šaha, ki so z velikim zanimanjem spremljali ves potek simultanke.

Kako je tovariš Gligorić popularen med našimi šahisti, je bilo čutiti pri sprejemu in odhodu tega simpatičnega in skromnega tovariša, ko aplavzi kar niso hoteli ponehati.

Velemojster Gligorić je pri slovesu obljubil, da nas bo obiskal takoj, ko bo imel priložnost. Odgovor: z najlepšim veseljem ga bomo sprejeli v naših vrstah.

ŠAH

V počastitev 14. obletnice obstoja T. Z. Litostroj je bil odigran v avli samskega doma na Djakovičevi cesti 6. septembra šahovski brzoturnir. Nanj je šahovska sekcija povabila 12 ekip iz raznih podjetij in ustanov Ljubljane. Povabilu so se odzvale samo štiri ekipe in dve ekipi iz naše tovarne. Prvo mesto je zavzela na turnirju prva ekipa, drugo pa druga ekipa Litostroja. Tretje in četrto mesto si delita ekipi Telekomunikacij in Železniške direkcije — Ljubljana. Peto mesto je zasedla ekipa železniške postaje Šiška, šesto mesto pa ekipa šole Hinka Smrekarja. Za osvojeno prvo mesto je naša ekipa prejela v dar lep pokal z vgraviranim posvetilom. Ekipi Telekomunikacij in Železniške direkcije sta prejeli v dar lepi spominski plaketi.

Za prvo ekipo iz naše tovarne so nastopili: Jože in Lojze Kačič, Vinko Tomažin in Tone Jeretina.

Ob tej priložnosti naj omenim, da avla samskega doma ni primerna za večja tekmovanja in si bo šahovska sekcija morala iskati primernejši prostor za bodoče večje prireditve.

VELIKA ZMAGA TAK V BAČU

V nedeljo je TAK Litostroj prvič gostoval izven meja naše republike in dosegel zelo pomembno zmago nad renomiranim moštvom HERKULES iz Bača. Zmaga nad drugoplasirano ekipo je v državi nedvomno doslej največji uspeh naših dvigalcev. Ponovno nas je presenetil Tine Žagar z dvigom 320 kg v srednji kategoriji. To je rezultat, s katerim se trenutno ne more pohvaliti noben dvigalec srednje kategorije v državi. Tudi Jože Juretič je bil odličen, ponovno je dvigal bolje od državnega rekorda, dvignil je 295 kg. Ostali člani naše ekipe so dosegli svoje povprečne rezultate, kar pa je ob odličnih rezultatih Žagarja in Juretiča zadostovalo za tako veliko zmago in za nov klubski rekord — 1 499 kg.

NAŠA JUDOISTA NAD JAPONCA

Dne 1. oktobra je v Šercerjevem domu moštvo JK Litostroja prepričljivo premagalo ekipo »Drave« iz Ptuja z nepričakovanim rezultatom 24:0, s čimer si je priborilo dve dragoceni točki v boju za boljše mesto v II. republiški ligi. Za težko kategorijo sta nastopala Božič in Štrosberger, za srednjo Modrijan in Boštič, za lahko pa Jošt in Štokelj.

Dinamičnim borbam s številnimi meti je prisostvovalo 150 gledalcev, ki so navdušeno bodrili tekmovalce na blazini. Tekmovalnemu vzdušju sta prispevala tudi najmlajša judoista Boštjan in Franci, ki sta v »borbah« z mojstroma Skrabom in Macarolom pokazala zadovoljivo tehniko. Njihova tiha želja je, da se po »obračunu« s slovenskimi mojstri spopadeta še z Japoncem Nagaoko, ki bo v kratkem gostoval v Ljubljani. Ln

POPRAVEK

V članku 20—30—50, ki smo ga objavili v prejšnji številki našega lista, smo pisali tudi o uspešnem delu Kreditnega sklada pri Obč. ljud. odboru Ljubljana-Šiška, ki je splošno akcijo o namenskem varčevanju za zidanje stanovanjskih hiš vzbudil tudi veliko zanimanje med člani našega kolektiva. Varčevalci bodo lahko nalagali svoje mesečne prispevke kot lastni delež do 20 % v sklad, vložena sredstva pa se bodo obrestovala do dneva, ko se bo varčevalec vselil v lastno stanovanje, po 3 %, ne pa po 30 %, kot je bilo to pomotoma navedeno.

* * *

K članku pohvale in darila za naše veterane se mora dodati še pojasnilo, da so poleg daril prejeli tudi pohvale naslednji desetletniki: PE—HS Krapež, Rudolf Stanek in Jože Hauschild, v PE—SN Anton Gostiša in Marjan Belin, v PE—OO Rudolf Albert, Franc Pate, Alojz Podlipnik, Alojz Vodopivec in Hedvika Ivič.

* * *

Jože Pirc ni prejel od sindikata 100.000 din, temveč le 10.000 din.

Jože Fabjančič vrhunski strugar

Obiskal sem ga v obdelovalnici, v prostoru kjer delajo ljudje z rokami in glavo in kjer je treba imeti bistre oči in zanesljivo roko. Mojster ga je poklical v pisarno. Čez nekaj minut je vstopil Jože Fabjančič vznejevoljen kot da mu je žal, da ga motimo pri delu.

Zdel se mi je nekoliko mlajši, kot sem si ga predstavljal. Nič ga ni presenetilo, ko sem se mu predstavil in ga prosil za nekaj besed. Takoj sva bila sredi razgovora. Prišel je z Dolenjskega, kot sin revnejših staršev. Doma imajo le 3 ha zemlje in zato ga niso mogli pred vojno šolati.

Ko je leta 1950 odslužil vojaški rok, je prišel v Litostroj. To je pomenilo v njegovem življenju novo prelomnico. »Takrat sem imel še zelo malo prakse in nič sem mnogo znal,« je skromno pripomnil ob misli na prva leta zaposlitve v Litostroju. »Najprej sem delal na stružnici ‚Prvomajska', potem na srednji in končno na težki stružnici.«

V razgovor se je vpletel mojster, ki je kmalu razložil bistvo vprašanja. »Tovariš Fabjančič je eden naših vrhunskih strugarjev in je primer, ki kaže, kako lahko pri nas, v naši stvarnosti nastajajo ljudje, ki se iz skromnih razmer in brez formalnega šolanja povzpnejo do strokovnjaka.

Kako jih potrebe, ki jih ustvarja naša družba prek težav in zaprek izšolajo v resnične sposobne ljudi, ki so kos svojemu poklicu. Ko so uvedli pred nekaj leti v obdelovalnici delo v dveh izmenah, je zmanjkalo kadrov. Namestili so priučene delavce. Mnogi so zaradi tega godrnjali in z nezaupanjem gledali na ta ukrep, češ ‚dela ne bodo zmogli'. Pri nekaterih je bilo res tako, toda ne pri Fabjančiču. On je presenetil.«

Takrat je bilo v podjetju zelo težko izdelovati kolenčaste gredi. Prihajale so reklamacije. Celo strugarji z večletno prakso iz IŠ v nekaterih primerih niso bili kos težavnemu delu. Položaj je bil pereč. Izpolnitev norm ni bila glavna stvar. Šlo je tudi za kvaliteto. Dela se je takrat pogumno lotil Fabjančič. Mnogi so zmajevali z glavami in govorili: »Le kaj si misli naše vodstvo? Nekvalificiranega dajo na specialno delo na kolenčastih gredeh. Ali bo šlo?« Ni se preplašil. Kmalu je dokazal, da je sposoben zamenjati šolane strugarje. Še več, odslej ni bilo za kolenčaste gredi nobenih reklamacij več.

Kako mu je to uspelo? Brez dvoma je Fabjančič sposoben. Razen tega pa je discipliniran, da se poučiti in je dojemljiv za nasvete. Le tako se lahko izpopolni v svojem poklicu. Delo ga veseli. Zaveda se, da le trdo delo in strokovnost dasta človeku veljavo, osebno gotovost, samozavest in srečo. Le delo je pogoj za pravilno napredovanje. Za svojo izredno prizadevnost je dobil tudi primerno tarifno postavko. To mu je vsekakor zadoščenje, vendar ne edino. Fabjančič je dober vzgled tistim, ki se želeli izpopolniti in napredovati v svojem poklicu s trdim delom. Zraven svojega dela je v Litostroju obiskoval tudi strokovne tečaje in si pridobil tudi visoko kvalifikacijo. Ko sem ga na koncu še vprašal, kaj je po njegovem potrebno za uspeh tovarne, je rekel, da ima odgovor že dolgo pripravljen:

»Vsi, ki so v tovarni zaposleni, naj bi res delali. Ljudje prerado bežijo iz proizvodnje v pisarne.«

Zahvalil sem se mu za razgovor, njemu pa se je že mudilo nazaj k delu.

Milan Štante

TEHNIKA

Časopis »Tehnika« organ Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije, izhaja vsakega prvega v mesecu

Obsega:

1. Splošni del tehnike
2. Naše gradbeništvo
3. Rudarstvo in metalurgijo
4. Strojništvo in elektrotehniko
5. Kemično industrijo
6. Prehranjevalno industrijo
7. Promet
8. Organizacijo dela
9. Obvestila industrijskih podjetij o njihovih proizvodih in tehničnih dosežkih.

Vsaka številka obsega približno 250 strani velikega formata 21 × 29 cm.

Letna naročnina: 12.000 dinarjev.

Posamezna številka: 1.250 dinarjev

Naročila pošiljajte na naslov: DIREKCIJA ZA IZDAVAČKU DELATNOST »Tehnika«, Beograd, Kneza Miloša 7/II; telefon 30-106, 30-057 in 30-024

STROJNIŠKI VESTNIK

glasilo oddelka za strojništvo, inštituta za turbostroje, društva strojnih inženirjev in tehnikov LR Slovenije.

Prinaša aktualne članke iz strojništva, pregled domače in tuje strokovne literature, društvene vesti, poročila o delu in uspehih vseh vodilnih tovarn strojne industrije.

Izhaja dvomesečno v nakladi 3000 izvodov.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Aškerčeva 16.

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 4.500 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Odgovorni urednik Peter Likar — Telefon uredništva 33-511, telefon glavnega urednika 343, odgovornega 458 — Cena posamezni številki v prodaji 20 din — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru

Zanima Vas

PRIŠLI

Ljudmila Kur, Franc Bertoncelj, Marija Kovač, Andrej Stržinar, Milan Zajc, Janez Oberč, Janez Avsec, Martina Trante, Kristina Selan, Vinko Čeh, Dimitrije Jovanovič, Albert Šuštarič, Kanci Bartolj, Franc Hočevar, Mirko Mrhar, Janez Rant, Tomo Poungertnik, Franc Kaker, Zoran Sever, Franc Dolenc, Franc Gašperlin, Matija Razoršek, Tone Mehak, Ivan Peteh, Anton Boben, Janez Pasar, Anton Pečjak, Franc Dešman, Alojz Trček, Andrej Stefanič, Ivan Grebenc, Franc Možina, Janez Hribar, Franc Varl, Jože Potrbin, ing. Boris Letnar, Ciril Vidmar, Vinko Kraševec, Karel Jegovnik, Ferdo Bele, Franc Bele, Alojz Podkrižnik, Anton Lesjak, Jože Lokar, Alojz Hudobreznik, Ivan Dejanovič, Pavel Veber, Stanko Firšt, Cvetka Režek, Nace Fortuna, Ivan Prepadnik, Matija Zupančič, Jernej Pekolj, Maks Poličnik, Drago Petelinšek, Stane Drnikovič, Andrija Soldat, Zdravko Pečnik, Veso Kneževič, Ivan Cvenič, Ivan Pustoslemšek, Anton Pihler, Niko Tesovnik, Anton Gruden, Ivan Krivec, Franc Krumpačnik, Stjepan Štenta, Radivoj Milosavljavič, Janez Kenk, Franc Kocjan, Franc Osovnik, Martin Jezernik, Anton Kosmač, Franc Žagar, Franci Golob, Anton Pislak, Jože Jesih, Franc Orešnik, Matevž Rupar, Anton Strniša, Marjan Maček, Štefan Mesarič, Anton Mrvar, Mirko Patty, Slavka Kocilija, Stane Hočevar, Jože Juvan, Franc Kužnik, Ivan Vogrinec, Andrej Knific, Borislava Sedej, Alojz Komljanc, Alojz Plaznik, Silva Brenčič, Franc Jenko, Mirko Turk, Pavel Čeh, Ciril Koželj, Stane Jančar, Anton Smolič, Miro Seražin, Albin Bohorč, Mirko Gregorčič, Jože Dešman, Jože Štupar, Stane Porle, Stane Rokavc, Henrik Zaletelj, Gezo Veren, Egidij Črnevšek, Slavko Konečani, Janez Kramar, Franc Novak, Jože Tomšič, Zlato Tomažič, Marija Turinek, Franc Nose, Peter Uršič, Filip Vovk, Drago Puač, Anton Marinčič, Jože Koncilja, Viktor Novak, Ivan Vinkovič, Seval Turšič, Zvonko Kolmanič, Stane Duh, Ervin Gregoričič, Janez Cvajnar, Franc Pirc, Marija Haler.

ODŠLI

Stanko Borštnar, Marjan Janežič, Anton Hren, Vojislav Belivakovič, Jože Smolič, Anton Marenče, Ludvik Aljaž, Bogomir Ljubec, Jože Pucelj, Janez Smolič, Jože Rep, Milena Čeh, Franc Dolenc, Jožica Muhič, Janez Vogrinec, Janez Petrič, Alojz Voje, Albin Šajnovič, Franc Novina, Josip Bogdan, Adolf Viščak, Dragica Selan, Andrej Jelenc, Dušan Lindič, Ivan Kladnik, Roman Muhvič, Jože Šular, Alojz Fabčič, Nikolaj Sutlič, Franjo Mojzeš, Jože Podvratnik, Ferdo Zorman, Franc Zabukovec, Marjan Hriberšek, Ivan Podobnik, Jože Bobnar, Alojz Trontelj, Vladimir Trempuš, Franc Trojar, Atif Salkič, Ljubo Mladenovič, Ivan Žunec, Hazim Šabič, Ivan Nemec, Stjepan Vinkovič, Anton Dragan, Stanislav Preskar, Stjepan Vlakovič, Milorad Cvijanovič, Franc Erjavec, Jože Koželj, Vida Kosmač, Mehmed Alagič, Franc Zajc, Stane Tajnšek, Pavel Zgonc, Franc Voler, Jože Kukec, ing. Boris Letnar, ing. Vili Delač, Martin Jezernik, Zvonimir Čilič, Leopold Mlakar, Franc Možina, Boris Bratina, Martin Pucko, ing. Radoslav Strnad, Franc Žagar, Avgust Levačič, Ivan Dejanovič, Filip Rojšek, Vlado Dežutelj, Janez Oberč, Alojz Vodopivec, Ana Starc, Stanko Firšt, Janez Bohinc, Milena Ježek, Branislava Sedej, Franc Kremžar, Ervin Milojevič, Marjeta Stušek, Alojz Kuhelj, Albin Tome, Marija Čučnik, Marija Štrukelj, Rudi Kožuh, Rudi Horvat, Ivan Mrak, Ernest Jagrič, Alojz Blažič, Damir Horvat, Martin Rotar, Alojzija Perušek.

ROJSTVA

Dne 13. VII. je rodila dečka prof. Minka Avsenik, 12. VII. Milica Milek — deklico, 28. VII. Bogdana Miheličič — dečka, 30. VII. Julija Melnik — dečka, 31. VII. Ivanka Novak — deklico, 9. VIII. Marjeta Ocepek — deklico, 23. VIII. Štefka Blažič — dečka, 9. IX. Janja Ivančič — deklico, in 17. IX. Stanka Postiš — deklico.

ZAHVALE

Ob 14. obletnici obstoja tovarne sem tudi jaz prejel od sindikalne podružnice Litostroj denarno pomoč, čeprav sem že dalj časa bolan. Za moj rojstni dan pa mi je uprava podjetja poslala voščila. Za pomoč in pozornost se toplo zahvaljujem.

Franc Šušteršič

OJ TA VOJAŠKI BOBEN . . .

Iz Travnika v Bosni nam je pisal **FRANC UMEK**, ki pozdravlja vse svoje nekdanje sodelavce.

Iz Ploč se je oglasil **STANE KORELC**, ki pošilja celotnemu kolektivu prisrčne pozdrave in mu želi mnogo uspehov pri delu.

POZDRAV IN ZAHVALA

Dne 14. oktobra sem odšel v pokoj in ob tej priložnosti pozdravljam celotni kolektiv. Hkrati se še posebej zahvaljujem sekretarju Karlu Korošču za njegovo uvidevnost pri reševanju mojih težav glede pokojnine.

Tomaž Kleindienst

LETAKI — LETAKI

Že v začetku oktobra so se pojavili po vsem podjetju številni rdeči in modri letaki, ki so opozarjali delavce na nekatere najbolj pereče probleme v tovarni. Akcija z letaki je naletela v podjetju na pozitiven odmev. Seveda ni manjkalo na njihov račun in na račun tovarne tudi pikrih a duhovitih in dobronamernih pripomb. Uredništvo časopisa poziva vse člane kolektiva, naj duhovite šale, ki so se rodile ob tej in podobnih akcijah, sporoči, da bi jih objavili v listu.

UČIMO SE ŠIVATI

Zastopstvo tovarne šivalnih strojev »Singer« bo priredilo začetniške tečaje o šivanju na stroju, krojenju ter vezenju. Tečaj bo dvakrat tedensko po tri in pol ure izmenoma dopoldne — popoldne in enkrat tedensko od 15. do 22. ure.

Trajal bo dva meseca, začetek bo v sredini novembra na Djakovićevi cesti 24.

Podrobnejše informacije dobite v pisarni našega sindikata, kjer sprejemamo prijave od 16. oktobra dalje od 9 do 9,30. Prijavnina je 1.000 dinarjev, ostalo pa se da ob začetku tečaja. Informacije pa dajejo tudi poverjenice za ženska vprašanja v sindikalnih podružnicah.

Aktiv žena Litostroj

KINO LITOSTROJ

16. in 17. oktobra sovjetski barvni cinemascope film MRAČNO JUTRO
18. in 19. oktobra ameriški barvni vistavision film STAREC IN MORJE
20. in 21. oktobra slovenski film VESELICA
23. in 24. oktobra madžarski film LJUBEZEN NA RAZPOTJU
25. in 26. oktobra italijanski barvni cinemascope film LETNE PRIPOVEDKE
27. in 28. oktobra ameriški barvni cinemascope film VIKINGI
30. in 31. oktobra nemški barvni vistavision film TI SI MOJA PESEM
1. in 2. novembra ameriški barvni cinemascope film ČAJNICA
3. in 4. novembra ameriški barvni cinemascope film MESTECE PEYTON
6. in 7. novembra češki film ROMEO, JULIJA IN TEMA
8. in 9. novembra jugoslovanski film SERVISNA POSTAJA
10. in 11. novembra ameriški film PREPROSTO DEKLE
13. in 14. novembra ameriški film POLKOVNIK IN JAZ
15. in 16. novembra nemški barvni film PREPROSTO DEKLE

MATINEJE

22. oktobra češki barvni film DOBRI VOJAK ŠVEJK
29. oktobra ameriški barvni film ŽIGOSAN
12. novembra ameriški barvni cinemascope film DAVEK NA KRUTOST
5. novembra ameriški barvni cinemascope film PREKO MNOGIH REK
19. novembra ameriški barvni vistavision film ISKALCI

KINO »ODMOR«

Vsako soboto in ponedeljek na hodnikih materialnega biroja ali v avli livarne sive litine, nekaj minut po pričetku dopoldanskega odmora

FOTOAMATERJI, POZOR,

Pripravljalni odbor pri DTK Litostroj obvešča, da bo dne 27. 10. ob 17. uri v prostorih sindikata ustanovni zbor fotokrožka Litostroj.

Na dnevnem redu je tudi ureditev laboratorija in organizacija fotoamaterskega tečaja.